

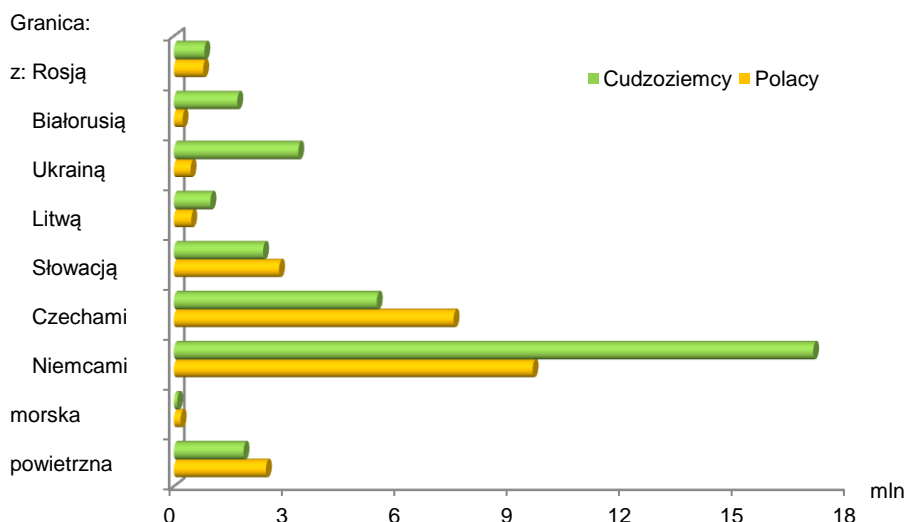
**Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce
i Polaków za granicą w I kwartale 2014 roku**

Ruch graniczny

W I kwartale 2014 r. szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 58,0 mln, z tego 33,6 mln cudzoziemców (57,9% ogółem) oraz 24,4 mln Polaków (42,1%). Około 79,5% ogółu przekroczeń dotyczyło wewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski, 12,6% zewnętrznej granicy lądowej UE, 7,4% granicy powietrznej i 0,5% morskiej.

Najwięcej osób przekraczało lądową granicę Polski na odcinku z Niemcami (49,8% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski w I kwartale 2014 r.), następnie granicę z Czechami (24,1%), Słowacją (9,7%), Ukrainą (7,1%), Białorusią (3,6%), Rosją (3,0%) i Litwą (2,7%).

Wykres 1. Ruch graniczny osób w I kwartale 2014 r.

Tabl. 1. Ruch graniczny osób w I kwartale 2014 r.

Granica	Przekroczenia granicy ogółem	Cudzoziemcy			Polacy		
		razem	do Polski	z Polski	razem	z Polski	do Polski
w tys.							
Ogółem	58 026,4	33 607,1	17 016,0	16 591,1	24 419,3	12 164,5	12 254,8
lądowa	53 437,3	31 658,7	16 005,6	15 653,1	21 778,6	10 732,8	11 045,7
zewnętrzna UE	7 293,6	5 827,1	2 928,4	2 898,7	1 466,4	742,7	723,7
z: Rosją	1 597,3	814,1	405,0	409,2	783,2	391,2	392,0
Białorusią	1 927,0	1 692,3	822,9	869,4	234,7	128,3	106,4
Ukrainą	3 769,2	3 320,8	1 700,6	1 620,2	448,5	223,1	225,3
wewnętrzna UE	46 143,7	25 831,6	13 077,2	12 754,4	20 312,2	9 990,1	10 322,0
z: Litwą	1 442,5	976,4	511,1	465,3	466,1	217,4	248,8
Słowacją	5 190,1	2 381,6	1 293,0	1 088,6	2 808,5	1 462,5	1 346,0
Czechami	12 880,3	5 415,5	2 870,6	2 544,9	7 464,8	3 623,0	3 841,8
Niemcami	26 630,9	17 058,0	8 402,4	8 655,6	9 572,8	4 687,3	4 885,5
morska	271,6	88,5	37,0	51,5	183,1	105,4	77,7
powietrzna	4 317,5	1 859,9	973,3	886,5	2 457,7	1 326,2	1 131,5

Liczba odpraw na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski, według danych Komendy Głównej Straży Granicznej, była o 12,3% mniejsza niż w IV kwartale 2013 r. i o 6,8% większa niż w I kwartale 2013 r. Cudzoziemców odprawiono o 14,5% mniej niż w poprzednim kwartale i o 8,0% więcej niż przed rokiem, natomiast Polaków odpowiednio o 2,7% mniej i o 2,2% więcej.

Na granicy z Rosją liczba odpraw cudzoziemców była o 40,7% większa niż przed rokiem, na granicy z Ukrainą – o 9,9% większa, natomiast na granicy z Białorusią odnotowano spadek o 5,7%. W przypadku Polaków, w porównaniu z I kwartałem 2013 r., wzrost ruchu o 9,5% miał miejsce na granicy z Rosją, podczas gdy na granicy z Ukrainą i Białorusią wystąpił spadek, odpowiednio o 6,2% i o 2,3%. W stosunku do IV kwartału 2013 r. na granicy z Ukrainą, Rosją i Białorusią odnotowano spadek ruchu cudzoziemców odpowiednio o 16,4%, 15,9% i 9,6%. W przypadku Polaków liczba odpraw na granicy z Rosją była o 4,8% większa, natomiast na granicy z Ukrainą i Białorusią miał miejsce spadek, odpowiednio o 12,2% i o 5,5%.

Wśród cudzoziemców przekraczających poszczególne odcinki lądowej granicy Polski dominowali obywatele kraju sąsiadującego – i tak na przykład na granicy z Ukrainą 98,0% stanowili obywatele Ukrainy, na granicy z Rosją 96,1% to obywatele Rosji, a na granicy z Białorusią 84,7% to obywatele Białorusi.

Wśród cudzoziemców (nierezydentów) objętych badaniem w I kwartale 2014 r. 77,8% deklarowało jednodniowy pobyt w Polsce. Natomiast jednodniowe pobyty za granicą Polaków (rezydentów) stanowiły 71,2%.

Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą

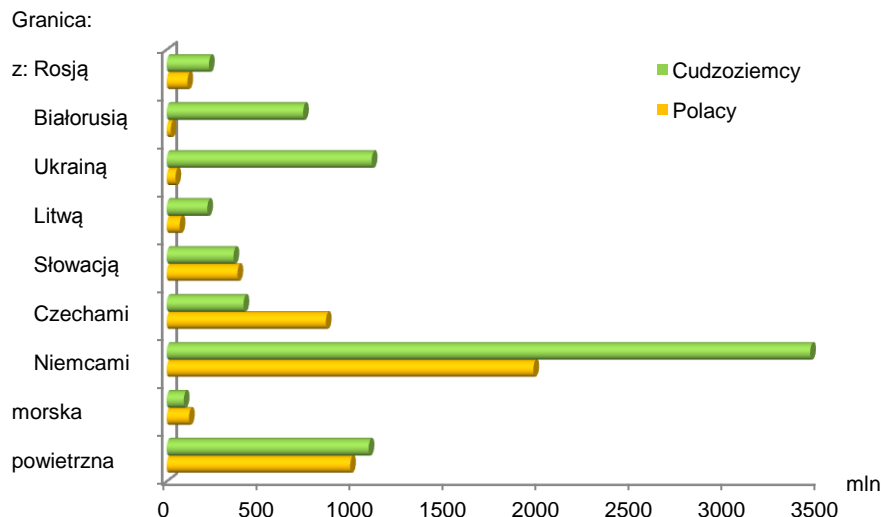
W I kwartale 2014 r. szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) wyniosła około 7,7 mld zł, natomiast wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski (rezydentów) – 4,6 mld zł.

Z ogółu wydatków cudzoziemców 57,9% przypadło na osoby przekraczające wewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej na terenie Polski, 26,8% – zewnętrzną granicę lądową UE, 14,1% granicę powietrzną i 1,2% morską. W przypadku wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski analogiczna struktura kształtowała się następująco: 71,8%, 4,0%, 21,6% i 2,6%.

Najwyższe wydatki w Polsce, biorąc pod uwagę lądową granicę Polski, ponieśli cudzoziemcy przekraczający granicę z Niemcami (53,1% ogółu wydatków cudzoziemców przekraczających lądową granicę Polski w I kwartale 2014 r.), następnie granicę z Ukrainą (16,9%), Białorusią (11,3%), Czechami (6,3%), Słowacją (5,5%), Rosją (3,5%) i Litwą (3,4%).

W przypadku mieszkańców Polski, rozpatrując lądową granicę kraju, najwyższe wydatki ponieśli przekraczający granicę z Niemcami (57,0% ogółu wydatków Polaków przekraczających lądową granicę Polski w I kwartale 2014 r.), następnie z Czechami (24,7%), Słowacją (11,0%), Rosją (3,2%), Litwą (2,0%), Ukrainą (1,4%) i Białorusią (0,6%).

Wykres 2. Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w I kwartale 2014 r.

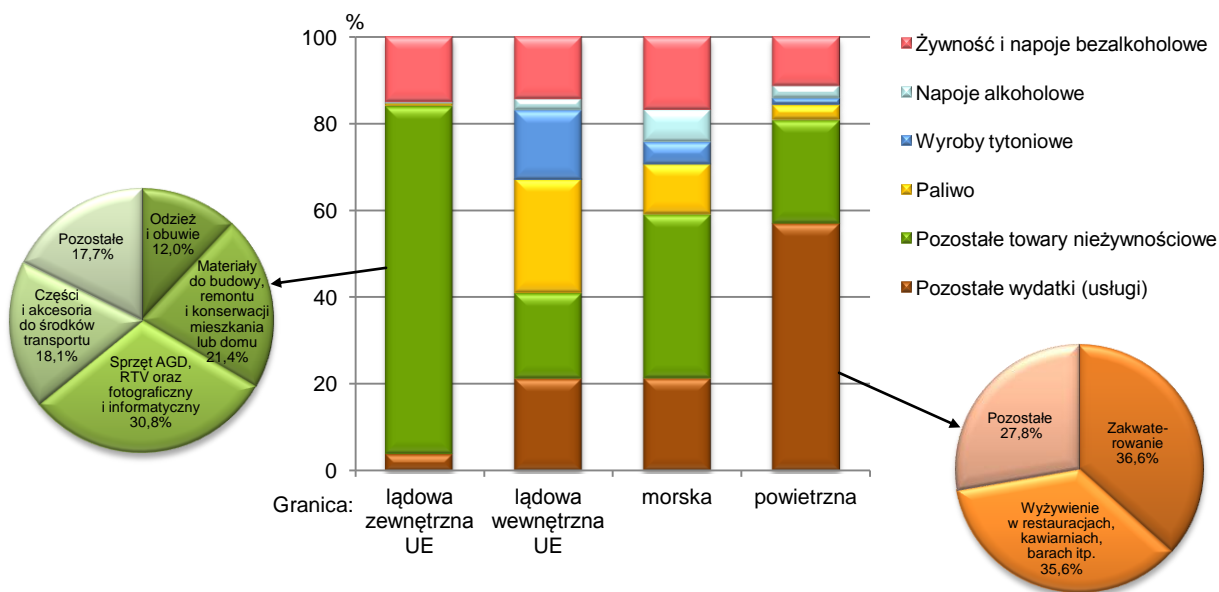

Szacunkowa wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez cudzoziemców przekraczających polski odcinek zewnętrznej granicy Unii Europejskiej w I kwartale 2014 r. ukształtowała się na poziomie ok. 2,1 mld zł, natomiast wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski przekraczających ten odcinek granicy – 181,2 mln zł. Kwoty te były wyższe niż w analogicznym okresie 2013 r. odpowiednio o 24,9% i o 7,6%. W stosunku do kwartału poprzedniego wydatki cudzoziemców były niższe o 9,9%, natomiast Polaków wyższe o 10,9%.

W I kwartale 2014 r. cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-ukraińską ponieśli w Polsce wydatki o 19,3% niższe niż w poprzednim kwartale, zaś Polacy przekraczający tę granicę o 2,2% wyższe. W odniesieniu do analogicznego okresu 2013 r. wydatki cudzoziemców były wyższe o 34,2%, natomiast Polaków – niższe o 11,2%. Z kolei w przypadku granicy polsko-białoruskiej wydatki cudzoziemców w porównaniu z poprzednim kwartałem były niższe o 0,2%, a Polaków wyższe o 16,7%. W odniesieniu do I kwartału 2013 r. wydatki cudzoziemców były wyższe o 2,3%, a Polaków – o 16,7%. W przypadku granicy z Rosją odnotowano wzrost wydatków zarówno cudzoziemców jak i Polaków, w stosunku do poprzedniego kwartału odpowiednio o 20,3% i 13,9%, natomiast w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego – odpowiednio o 100,5% (dwukrotny) i o 16,2%.

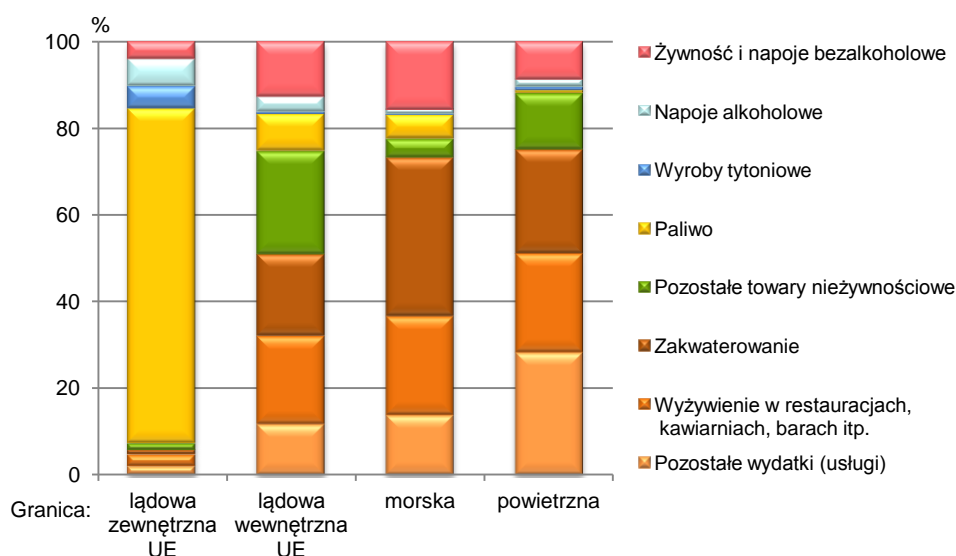
Cudzoziemcy objęci badaniem w I kwartale 2014 r. wydali na zakup towarów w Polsce 6,0 mld zł, co stanowiło 78,3% wydatków nierezydentów, a na pozostałe wydatki (usługi) przeznaczyci 1,7 mld zł, tj. 21,7%. Występowało duże zróżnicowanie tej relacji na poszczególnych granicach. Cudzoziemcy przekraczający zewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej na terenie Polski 96,0% ogółu wydatków przeznaczyci na towary i 4,0% na usługi, natomiast przekraczający wewnętrzną granicę lądową UE odpowiednio 78,7% i 21,3%, granicę morską podobnie – 78,7% i 21,3%, a powietrzną – 43,2% i 56,8%.

Wykres 3. Struktura wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce w I kwartale 2014 r.

Polacy objęci badaniem w I kwartale 2014 r. wydali na zakup towarów za granicą 2,1 mld zł, co stanowiło 45,2% ogółu ich wydatków (znacznie mniej niż w przypadku cudzoziemców), natomiast na pozostałe wydatki (usługi) przeznaczyci 2,5 mld zł, tj. 54,8%. Polacy przekraczający zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski przeznaczyci na towary 94,2% ogółu wydatków i 5,8% na usługi, podczas gdy przekraczający wewnętrzną granicę lądową UE odpowiednio 49,2% i 50,8%, a granicę morską – 26,9% i 73,1% oraz powietrzną – 25,0% i 75,0%.

Wykres 4. Struktura wydatków poniesionych przez Polaków za granicą w I kwartale 2014 r.

Zróznicowanie wydatków, również pod względem struktury asortymentowej, występowało na poszczególnych odcinkach granicy, zarówno wśród cudzoziemców, jak i Polaków. Związane jest to m.in. ze sposobem podróżowania, celami podróży, długością pobytu, czy też opłacalnością dokonywania zakupów za granicą. I tak na przykład, znaczący udział w strukturze wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających wewnętrzną lądową granicę UE miało paliwo (ponad 1/4 ogółu ich wydatków), podczas gdy przekraczający zewnętrzną lądową granicę UE wydali na ten cel zaledwie 0,7%. Zainteresowaniem cudzoziemców przekraczających wewnętrzną granicę UE cieszyły się również wyroby tytoniowe (w szczególności w przypadku granicy polsko-niemieckiej – ok. 20%), podczas gdy wydatki na ten cel nierezydentów przybywających spoza zewnętrznej granicy UE były znikome. Na napoje alkoholowe wyższe wydatki ponieśli cudzoziemcy przekraczający granicę morską, powietrzną i wewnętrzną lądową UE niż zewnętrzną granicę UE na terenie Polski.

Z kolei Polacy przekraczający zewnętrzną lądową granicę UE większość (ponad 3/4) wydatkowanych za granicą środków przeznaczali na zakup paliwa, podczas gdy na wewnętrznej granicy UE udział paliwa w strukturze wydatków Polaków wyniósł 8,6%. Na wyroby tytoniowe Polacy przekraczający zewnętrzną granicę lądową UE przeznaczali 5,2% wydatków, natomiast przekraczający wewnętrzną granicę UE ok. 0,5%. Dla napojów alkoholowych analogiczne udziały wyniosły odpowiednio 6,3% i 3,8%.

Jak już wspomniano, struktura poniesionych wydatków była również powiązana z celami w jakich cudzoziemcy i mieszkańcy Polski przekraczali granicę. Przykładowo, w przypadku podróży w celach zawodowych, występował znaczny udział pozostałych wydatków (usługi), a dla przekraczających granicę w celu dokonania zakupów (najczęściej na 1 dzień) – przeważający udział wydatków na towary.

Tabl. 2. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce w I kwartale 2014 r.

Granica	Wydatki ogółem	Towary							Pozostałe wydatki (usługi)		Średnie wydatki w zł
		ogółem	żywność i napoje bezalkoholowe		napoje alkoholo- we	wyroby tyto- niowe	nieżywnościowe		ogółem	w tym wyży- wienie w restau- racjach, kawiarni- ach, barach itp.	
			razem	w tym mięso i wyroby mięsne			razem	w tym paliwo			
w mln zł											
Ogółem	7 679,9	6 016,5	1 082,3	370,6	173,2	725,5	4 035,5	1 227,8	1 663,4	534,1	465
ładowa	6 503,8	5 476,1	943,4	350,3	133,5	704,6	3 694,6	1 178,9	1 027,7	309,0	417
zewnętrzna UE	2 060,0	1 978,4	307,8	129,7	12,0	0,2	1 658,4	15,0	81,6	31,6	726
z: Rosją	227,0	191,3	60,8	21,9	4,8	0,2	125,5	2,5	35,7	14,1	555
Białorusią..	732,5	707,9	74,5	16,1	6,4	0,0	626,9	7,6	24,6	10,2	903
Ukrainą	1 100,6	1 079,3	172,6	91,8	0,7	0,0	906,0	4,8	21,3	7,3	680
wewnętrzna UE	4 443,7	3 497,7	635,6	220,6	121,5	704,4	2 036,2	1 163,9	946,0	277,4	348
z: Litwą	218,3	199,0	47,8	17,2	3,7	0,3	147,3	44,5	19,3	11,3	469
Słowacją ...	359,0	290,8	84,4	47,0	10,8	5,2	190,4	65,3	68,3	24,6	330
Czechami ..	412,6	357,7	58,6	16,9	9,0	6,2	283,8	172,8	54,9	30,0	162
Niemcami..	3 453,8	2 650,2	444,9	139,5	97,9	692,7	1 414,7	881,3	803,6	211,5	399
morska	92,2	72,5	15,5	6,2	6,9	4,8	45,4	10,7	19,7	5,8	1 790
powietrzna	1 083,9	467,8	123,4	14,1	32,8	16,1	295,5	38,2	616,1	219,3	1 223
w odsetkach											
Ogółem	100,0	78,3	14,1	4,8	2,3	9,4	52,5	16,0	21,7	7,0	x
ładowa	100,0	84,2	14,5	5,4	2,1	10,8	56,8	18,1	15,8	4,8	x
zewnętrzna UE	100,0	96,0	14,9	6,3	0,6	0,0	80,5	0,7	4,0	1,5	x
z: Rosją	100,0	84,3	26,8	9,7	2,1	0,1	55,3	1,1	15,7	6,2	x
Białorusią..	100,0	96,6	10,2	2,2	0,9	0,0	85,6	1,0	3,4	1,4	x
Ukrainą	100,0	98,1	15,7	8,3	0,1	0,0	82,3	0,4	1,9	0,7	x
wewnętrzna UE	100,0	78,7	14,3	5,0	2,7	15,9	45,8	26,2	21,3	6,2	x
z: Litwą	100,0	91,2	21,9	7,9	1,7	0,1	67,5	20,4	8,8	5,2	x
Słowacją ...	100,0	81,0	23,5	13,1	3,0	1,5	53,0	18,2	19,0	6,9	x
Czechami ..	100,0	86,7	14,2	4,1	2,2	1,5	68,8	41,9	13,3	7,3	x
Niemcami..	100,0	76,7	12,9	4,0	2,8	20,1	41,0	25,5	23,3	6,1	x
morska	100,0	78,7	16,8	6,7	7,4	5,2	49,3	11,6	21,3	6,3	x
powietrzna	100,0	43,2	11,4	1,3	3,0	1,5	27,3	3,5	56,8	20,2	x

Tabl. 3. Wydatki poniesione przez Polaków (rezydentów) za granicą w I kwartale 2014 r.

Granica	Wydatki ogółem	Towary							Pozostałe wydatki (usługi)		Średnie wydatki w zł
		ogółem	żywność i napoje bezalkoholowe		napoje alkoholowe	wyroby tytoniowe	nieżywnościowe		ogółem	w tym wyżywienie w restauracjach, kawiarniach, barach itp.	
			razem	w tym produkty zbożowe i wyroby cukiernicze			razem	w tym paliwo			
w mln zł											
Ogółem	4 559,2	2 058,9	521,3	123,0	155,0	32,4	1 350,2	433,9	2 500,3	918,3	372
lądowa	3 454,1	1 780,0	417,3	105,4	134,3	24,9	1 203,5	420,1	1 674,1	666,9	313
zewnętrzna UE	181,2	170,8	7,4	5,6	11,5	9,3	142,6	139,8	10,4	4,8	250
z: Rosją	111,6	107,9	1,9	1,9	5,9	7,1	93,0	92,9	3,7	0,3	285
Białorusią..	22,4	22,0	0,6	0,3	1,7	0,6	19,1	18,7	0,4	0,2	211
Ukrainą	47,3	40,9	4,9	3,4	3,9	1,7	30,6	28,3	6,3	4,3	210
wewnętrzna UE	3 272,8	1 609,2	410,0	99,7	122,8	15,5	1 060,9	280,3	1 663,7	662,0	317
z: Litwą	69,8	33,5	18,4	6,0	6,1	0,1	8,8	6,5	36,4	17,6	281
Słowacją ...	380,2	122,9	17,0	5,3	12,9	0,1	92,9	64,3	257,3	119,4	282
Czechami ..	854,6	338,0	97,8	15,7	32,3	8,2	199,7	62,5	516,6	193,0	222
Niemcami..	1 968,1	1 114,8	276,8	72,7	71,4	7,1	759,5	147,0	853,3	332,0	403
morska	120,0	32,3	18,6	2,2	1,6	0,2	11,9	6,7	87,7	27,2	1 545
powietrzna	985,1	246,6	85,4	15,4	19,1	7,3	134,8	7,0	738,5	224,2	871
w odsetkach											
Ogółem	100,0	45,2	11,4	2,7	3,4	0,7	29,6	9,5	54,8	20,1	x
lądowa	100,0	51,5	12,1	3,1	3,9	0,7	34,8	12,2	48,5	19,3	x
zewnętrzna UE	100,0	94,2	4,1	3,1	6,3	5,2	78,7	77,1	5,8	2,7	x
z: Rosją	100,0	96,7	1,7	1,7	5,3	6,4	83,3	83,3	3,3	0,3	x
Białorusią..	100,0	98,2	2,6	1,5	7,7	2,6	85,3	83,3	1,8	1,0	x
Ukrainą	100,0	86,6	10,3	7,2	8,2	3,5	64,6	59,8	13,4	9,1	x
wewnętrzna UE	100,0	49,2	12,5	3,0	3,8	0,5	32,4	8,6	50,8	20,2	x
z: Litwą	100,0	47,9	26,4	8,6	8,8	0,2	12,6	9,3	52,1	25,2	x
Słowacją ...	100,0	32,3	4,5	1,4	3,4	0,0	24,4	16,9	67,7	31,4	x
Czechami ..	100,0	39,5	11,4	1,8	3,8	1,0	23,4	7,3	60,5	22,6	x
Niemcami..	100,0	56,6	14,1	3,7	3,6	0,4	38,6	7,5	43,4	16,9	x
morska	100,0	26,9	15,5	1,8	1,3	0,2	9,9	5,6	73,1	22,7	x
powietrzna	100,0	25,0	8,7	1,6	1,9	0,7	13,7	0,7	75,0	22,8	x

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca (nierezydenta) w I kwartale 2014 r. ukształtowały się na poziomie 465 zł, natomiast średnie wydatki poniesione za granicą przez mieszkańca Polski wyniosły 372 zł. Zdecydowanie najwyższe średnie wydatki ponieśli nierezydenci przekraczający granicę morską i powietrzną (kilkakrotnie wyższe niż w przypadku granicy lądowej). Średnie wydatki cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski były dwukrotnie wyższe niż przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE. Podobnie w przypadku Polaków, kilka razy wyższe średnie wydatki odnotowano wśród przekraczających granicę morską i powietrzną niż lądową. Średnie wydatki Polaków przekraczających zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski były o 1/5 niższe niż przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE.

Cel wizyty i częstotliwość przekraczania granicy

Dominującym celem przyjazdu cudzoziemców (nierezydentów) do Polski przez zewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej było dokonanie zakupów (ok. 86%), podczas gdy na wewnętrznej granicy UE cel ten stanowił ok. 59%, a znaczący odsetek stanowiły także odwiedziny krewnych lub znajomych (prawie 14%), sprawy zawodowe (ok. 9%) oraz wypoczynek, rekreacja, wakacje (8,5%). W przypadku granicy powietrznej największy udział (ok. 37%) stanowił cel zawodowy (służbowy), następnie odwiedziny krewnych lub znajomych oraz tranzyt (po ok. 1/5). Z kolei celem przyjazdów cudzoziemców do Polski drogą morską były w ponad 1/3 odwiedziny krewnych lub znajomych, następnie zakupy (29%), sprawy zawodowe (ok. 21%) oraz wypoczynek, rekreacja, wakacje (12%).

Tabl. 4. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) przekraczających granicę Polski według celu pobytu w Polsce w I kwartale 2014 r.

Granica	Ogółem	Cel prywatny					Cel zawodowy	
		razem	w tym				razem	w tym tranzyt
			wypoczynek, rekreacja, wakacje	odwiedziny krewnych lub znajomych	zakupy	tranzyt		
w odsetkach								
Ogółem	100,0	90,6	7,7	12,3	60,5	4,6	9,4	4,7
lądowa	100,0	92,3	7,5	11,8	64,0	3,7	7,7	4,6
zewnętrzna UE	100,0	96,9	2,6	3,6	85,8	2,7	3,1	0,2
z: Rosją	100,0	95,8	15,9	2,6	69,1	5,5	4,2	0,4
Białorusią	100,0	98,5	1,0	7,3	84,3	5,1	1,5	0,3
Ukrainą	100,0	96,4	0,1	2,0	90,8	0,9	3,6	0,1
wewnętrzna UE	100,0	91,2	8,5	13,6	59,1	4,0	8,8	5,5
z: Litwą	100,0	84,0	2,8	5,6	57,6	17,4	16,0	13,2
Słowacją	100,0	95,6	5,1	5,8	78,6	3,1	4,4	3,0
Czechami	100,0	80,4	13,0	4,8	47,9	8,0	19,6	17,2
Niemcami	100,0	94,2	8,0	17,5	60,1	2,2	5,8	2,0
morska	100,0	79,1	12,0	33,7	29,0	2,6	20,9	9,2
powietrzna	100,0	62,9	12,5	21,1	1,1	19,0	37,1	7,5

W przypadku mieszkańców Polski różnicowanie pomiędzy granicą zewnętrzną i wewnętrzną UE jest jeszcze bardziej widoczne – wyjazdy w celu dokonania zakupów stanowiły odpowiednio ok. 89% i 26%. Na granicy wewnętrznej największy odsetek (ok. 38%) stanowiły wyjazdy Polaków związane z wypoczynkiem, rekreacją, wakacjami. Znaczący udział miały też wyjazdy w celu zawodowym (ponad 22%) oraz w odwiedziny krewnych lub znajomych (ok. 10%). W przypadku granicy powietrznej najwięcej było wyjazdów na wypoczynek, rekreację, wakacje oraz w odwiedziny krewnych lub znajomych (po ok. 1/3). Natomiast ponad połowa wyjazdów drogą morską dotyczyła spraw zawodowych.

Tabl. 5. Struktura Polaków (rezydentów) przekraczających granicę Polski według celu pobytu za granicą w I kwartale 2014 r.

Granica	Ogółem	Cel prywatny				Cel zawodowy
		razem	w tym			
			wypoczynek, rekreacja, wakacje	odwiedziny krewnych lub znajomych	zakupy	
w odsetkach						
Ogółem	100,0	78,2	35,4	12,5	27,1	21,8
ładowa	100,0	79,0	35,5	10,3	30,1	21,0
zewnętrzna UE	100,0	98,2	1,8	7,1	88,6	1,8
z: Rosją	100,0	99,0	0,8	1,3	96,4	1,0
Białorusią	100,0	97,2	3,2	20,3	73,8	2,8
Ukrainą	100,0	97,2	2,8	11,0	81,9	2,8
wewnętrzna UE.....	100,0	77,7	37,9	10,5	26,0	22,3
z: Litwą	100,0	84,2	62,6	1,4	14,5	15,8
Słowacją	100,0	86,1	70,2	6,3	1,4	13,9
Czechami	100,0	79,9	56,2	6,4	15,8	20,1
Niemcami	100,0	73,2	13,3	15,4	41,3	26,8
morska	100,0	46,3	14,6	19,5	0,0	53,7
powietrzna	100,0	72,9	35,6	33,1	0,4	27,1

W I kwartale 2014 r. najwięcej cudzoziemców objętych badaniem deklarowało, że przekracza lądową granicę UE na terenie Polski kilka razy w miesiącu (ponad 1/3 przekroczeń granicy przez cudzoziemców) oraz kilka razy w tygodniu (ponad 1/4). Zewnętrzna granica lądowa UE była przekraczana z nieco większą częstotliwością niż wewnętrzna. Przekroczenia granicy kilka razy w tygodniu największy udział stanowiły na odcinku z Ukrainą (57,7%). W przypadku wewnętrznej granicy UE, odcinki z Niemcami i Czechami były przekraczane przez cudzoziemców z większą częstotliwością niż z Litwą i Słowacją.

Tabl. 6. Struktura przekroczeń lądowej granicy Polski przez cudzoziemców (nierezydentów) w I kwartale 2014 r. według deklarowanej częstotliwości

Granica	Ogółem	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w kwartale	Kilka razy w roku lub rzadziej
	w odsetkach					
Ogółem.....	100,0	8,0	27,2	36,7	13,5	14,6
zewnętrzna UE	100,0	3,8	39,1	45,9	7,4	3,9
z: Rosją.....	100,0	0,7	20,6	58,9	15,4	4,4
Białorusią.....	100,0	1,0	11,3	73,4	8,0	6,3
Ukrainą.....	100,0	6,0	57,7	28,8	5,1	2,5
wewnętrzna UE	100,0	8,9	24,5	34,6	14,9	17,0
z: Litwą.....	100,0	0,0	11,1	47,9	17,4	23,6
Słowacją	100,0	0,6	7,3	43,5	36,8	11,8
Czechami.....	100,0	8,7	22,8	36,5	16,5	15,5
Niemcami	100,0	10,5	27,9	32,2	11,5	17,8

Spośród mieszkańców Polski uczestniczących w wyjazdach za granicę (łącznie z przekroczeniami granicy na jeden dzień) w I kwartale 2014 r. zdecydowana większość (89,3%) odbyła jeden wyjazd w kwartale, 9,2% uczestniczyło w 2-5 wyjazdach, a 1,5% w 6 i więcej wyjazdach. Mieszkańcy Polski z kilkoma i więcej wyjazdami w kwartale na zewnętrznej granicy lądowej UE na terenie Polski (w tym zwłaszcza z Rosją) stanowili większy odsetek niż na wewnętrznej granicy UE.

Tabl. 7. Struktura Polaków (rezydentów) uczestniczących w wyjazdach za granicę według liczby wyjazdów w I kwartale 2014 r.

Granica	Ogółem	1	2 – 5	6 i więcej
	w odsetkach			
Ogółem.....	100,0	89,3	9,2	1,5
lądowa	100,0	86,8	10,9	2,3
zewnętrzna UE	100,0	69,9	17,4	12,7
z: Rosją	100,0	40,6	32,3	27,2
Białorusią.....	100,0	87,1	7,7	5,2
Ukrainą	100,0	74,1	15,9	10,0
wewnętrzna UE.....	100,0	87,6	10,6	1,7
z: Litwą	100,0	89,0	10,1	0,9
Słowacją	100,0	89,4	9,7	1,0
Czechami	100,0	88,0	10,6	1,4
Niemcami	100,0	87,0	10,9	2,2
morska.....	100,0	92,7	7,3	0,0
powietrzna.....	100,0	94,2	5,8	0,0

Mały ruch graniczny

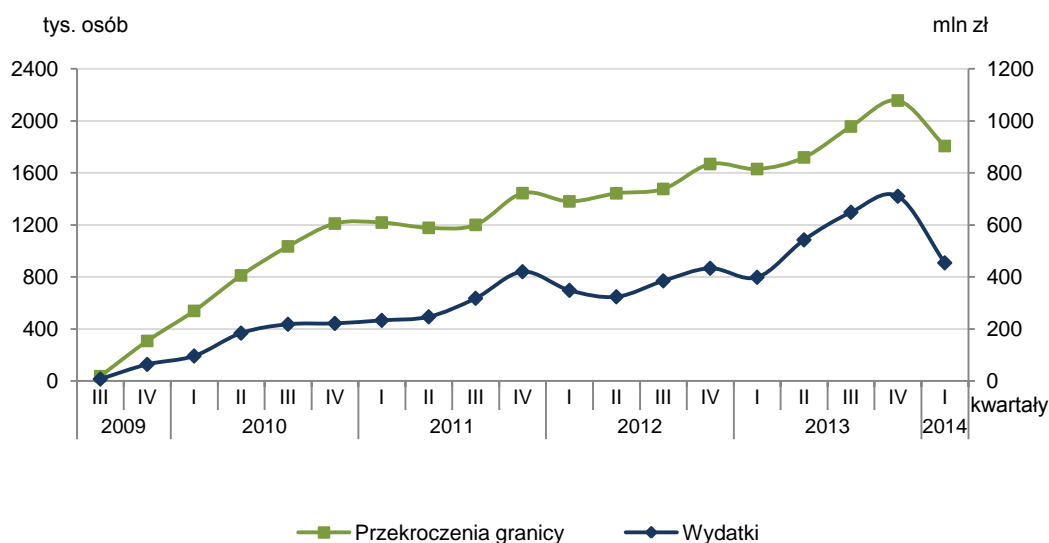
Mały ruch graniczny znacznie ułatwia regularne przekraczanie zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej przez osoby zamieszkujące strefę przygraniczną w celu pobytu w strefie po drugiej stronie granicy, m.in. ze względów społecznych, kulturalnych,

rodziny lub ekonomicznych. Umowa o małym ruchu granicznym z Ukrainą weszła w życie 1 lipca 2009 r.¹, a z Rosją 27 lipca 2012 r.² W przypadku granicy polsko-ukraińskiej mały ruch graniczny (MRG) ma większe znaczenie dla obywateli Ukrainy niż Polski, gdyż Polacy mogą podróżować i przebywać na terytorium Ukrainy do 90 dni bez konieczności posiadania wiz. Z kolei wprowadzenie MRG na granicy z obwodem kaliningradzkim jest istotne dla obu stron. Poza tym, strefa małego ruchu granicznego przy granicy z Rosją jest wyjątkowa ze względu na swój obszar, gdyż sięga znacznie dalej niż 30 czy 50 km od granicy.³

Granica polsko-ukraińska

Na granicy polsko-ukraińskiej w ramach małego ruchu granicznego w I kwartale 2014 r. odnotowano 1,8 mln odpraw⁴, co stanowiło 54,4% przekroczeń tego odcinka granicy przez cudzoziemców. W porównaniu z kwartałem poprzednim liczba przekroczeń granicy w ramach MRG była o 16,2% mniejsza, a w stosunku do analogicznego okresu 2013 r. – o 10,9% większa.

Wykres 5. Mały ruch graniczny cudzoziemców na granicy polsko-ukraińskiej

¹ Oświadczenie Rządowe z dnia 20 czerwca 2009 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (DzU z 2009 r. nr 103, poz. 859).

² Oświadczenie Rządowe z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (DzU z 2012 r., poz. 815).

³ Rozporządzenie nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz.Urz. UE nr L 29 z dnia 3 lutego 2007 r.); Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1342/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1931/2006 w odniesieniu do włączenia obwodu kaliningradzkiego i niektórych powiatów polskich do obszaru uznawanego za strefę przygraniczną (Dz.Urz. UE nr L 347 z dnia 30 grudnia 2011 r.).

⁴ Dane Komendy Głównej Straży Granicznej.

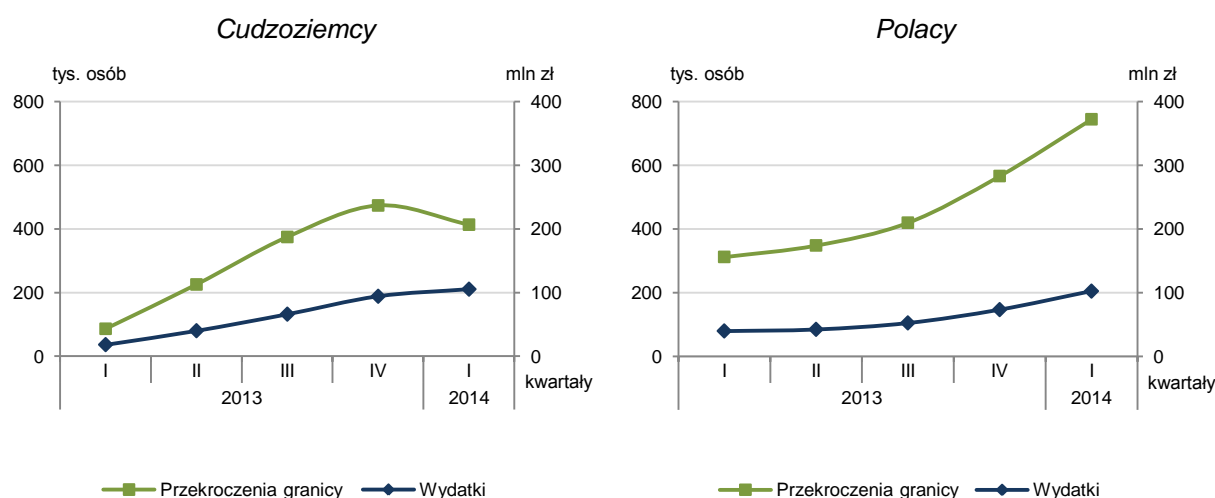
Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w I kwartale 2014 r. wyniosła 454,1 mln zł, co stanowiło 41,3% wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską. Wydatki te były o 36,1% niższe niż w kwartale poprzednim i o 13,9% wyższe niż przed rokiem.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w I kwartale 2014 r. wyniosły 503 zł, podczas gdy w I kwartale 2013 r. – 489 zł.

Granica polsko-rosyjska

Na granicy polsko-rosyjskiej w ramach małego ruchu granicznego w I kwartale 2014 r. Straż Graniczna odnotowała 413,2 tys. odpraw cudzoziemców, tj. o 12,7% mniej niż w IV kwartale 2013 r. i prawie pięciokrotnie więcej niż w I kwartale 2013 r. W ramach MRG granicę tę przekroczyło także ok. 745 tys. Polaków⁵, tj. o 31,5% więcej niż w kwartale poprzednim i ponad dwukrotnie więcej niż przed rokiem. Odprawy w ramach MRG stanowiły ponad połowę (50,8%) przekroczeń tego odcinka granicy przez cudzoziemców, natomiast w przypadku Polaków – ok. 95%.

Wykres 6. Mały ruch graniczny na granicy polsko-rosyjskiej

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-rosyjską w ramach MRG w I kwartale 2014 r. ukształtowała się na poziomie 105,2 mln zł, co stanowiło 46,3% wydatków cudzoziemców przekraczających ten odcinek granicy. Wydatki te były o 11,9% wyższe niż w kwartale poprzednim i 5,8 razy wyższe niż przed rokiem. Wartość wydatków za granicą poniesionych przez Polaków w ramach MRG wyniosła 102,2 mln zł, co stanowiło 91,6% wydatków Polaków przekraczających ten odcinek granicy. Wydatki te również były wyższe, o 39,7%

⁵ Dane szacunkowe GUS.

w porównaniu z kwartałem poprzednim i o 157,8% w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-rosyjską w ramach MRG w I kwartale 2014 r. wyniosły 507 zł, podczas gdy przed rokiem – 419 zł. Natomiast średnie wydatki poniesione za granicą przez Polaka przekraczającego tę granicę w ramach MRG wyniosły 275 zł (przed rokiem – 256 zł).

Delimitacja obszaru oddziaływania granicy

Badania przeprowadzone w I kwartale 2014 r. pokazują, że przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, byli najczęściej mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy – 62,8% cudzoziemców i 66,6% Polaków, przy czym 48,1% cudzoziemców i 51,9% Polaków mieszkało w pasie do 30 km od granicy. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zamieszkiwało 25,6% cudzoziemców i 24,4% Polaków przekraczających lądową granicę Polski.

Tabl. 8. Struktura cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania w I kwartale 2014 r.

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)						Polacy (rezydenci)					
	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km
			0-30	31-50					0-30	31-50		
w odsetkach												
Ogółem	100,0	62,8	48,1	14,7	11,5	25,6	100,0	66,6	51,9	14,7	9,1	24,4
zewnętrzna UE	100,0	68,1	48,3	19,8	20,7	11,3	100,0	59,1	35,5	23,6	30,5	10,4
z: Rosją	100,0	63,3	14,3	48,9	28,9	7,9	100,0	46,2	20,0	26,1	44,9	8,9
Białorusią	100,0	65,9	49,9	16,0	17,3	16,8	100,0	79,4	49,0	30,4	11,8	8,8
Ukrainą	100,0	70,4	56,1	14,3	20,3	9,3	100,0	72,0	55,8	16,1	14,3	13,7
wewnętrzna UE	100,0	61,6	48,0	13,6	9,5	28,8	100,0	67,1	53,0	14,1	7,6	25,3
z: Litwą	100,0	33,3	18,1	15,3	31,3	35,4	100,0	61,4	49,9	11,5	4,3	34,3
Słowacją	100,0	66,0	46,0	20,0	18,2	15,8	100,0	49,5	19,6	29,8	13,6	36,9
Czechami	100,0	65,5	56,0	9,6	3,0	31,5	100,0	73,2	60,3	12,9	10,3	16,6
Niemcami	100,0	61,5	47,6	13,9	9,2	29,4	100,0	67,5	56,7	10,8	4,0	28,6

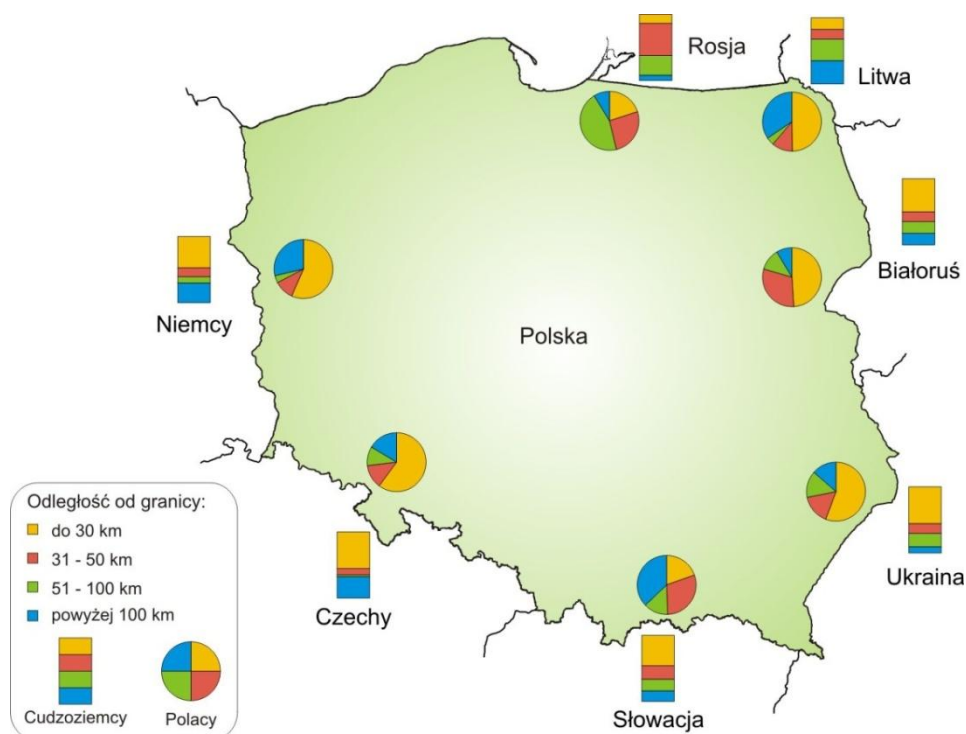
Przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy oraz Polacy najchętniej dokonywali zakupów w odległości do 50 km od granicy – 79,0% cudzoziemców i 66,9% Polaków, przy czym 66,8% cudzoziemców i 53,0% Polaków dokonywało zakupów w pasie do 30 km od granicy. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zakupów dokonywało 13,0% cudzoziemców i 23,6% Polaków.

Tabl. 9. Struktura cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w I kwartale 2014 r.

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)						Polacy (rezydenci)					
	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km
			0-30	31-50					0-30	31-50		
w odsetkach												
Ogółem	100,0	79,0	66,8	12,2	7,9	13,0	100,0	66,9	53,0	13,9	9,6	23,6
zewnętrzna UE	100,0	71,0	48,1	23,0	19,6	9,4	100,0	93,6	90,7	2,9	1,6	4,8
z: Rosją	100,0	46,0	24,6	21,4	24,2	29,8	100,0	98,5	96,2	2,3	0,7	0,8
Białorusią	100,0	52,4	20,7	31,7	39,7	8,0	100,0	89,6	81,7	8,0	2,8	7,5
Ukrainą	100,0	86,9	68,0	19,0	8,3	4,8	100,0	86,9	85,2	1,6	2,6	10,5
wewnętrzna UE	100,0	80,8	71,0	9,8	5,3	13,9	100,0	64,7	50,0	14,8	10,2	25,1
z: Litwą	100,0	84,7	61,8	22,9	2,8	12,5	100,0	31,4	10,7	20,7	40,6	28,0
Słowacją	100,0	82,0	59,3	22,7	11,5	6,5	100,0	64,7	34,2	30,5	14,0	21,3
Czechami	100,0	86,2	78,9	7,3	6,4	7,5	100,0	69,2	53,9	15,3	10,1	20,7
Niemcami	100,0	79,0	71,0	8,1	4,3	16,6	100,0	63,3	53,6	9,7	7,5	29,1

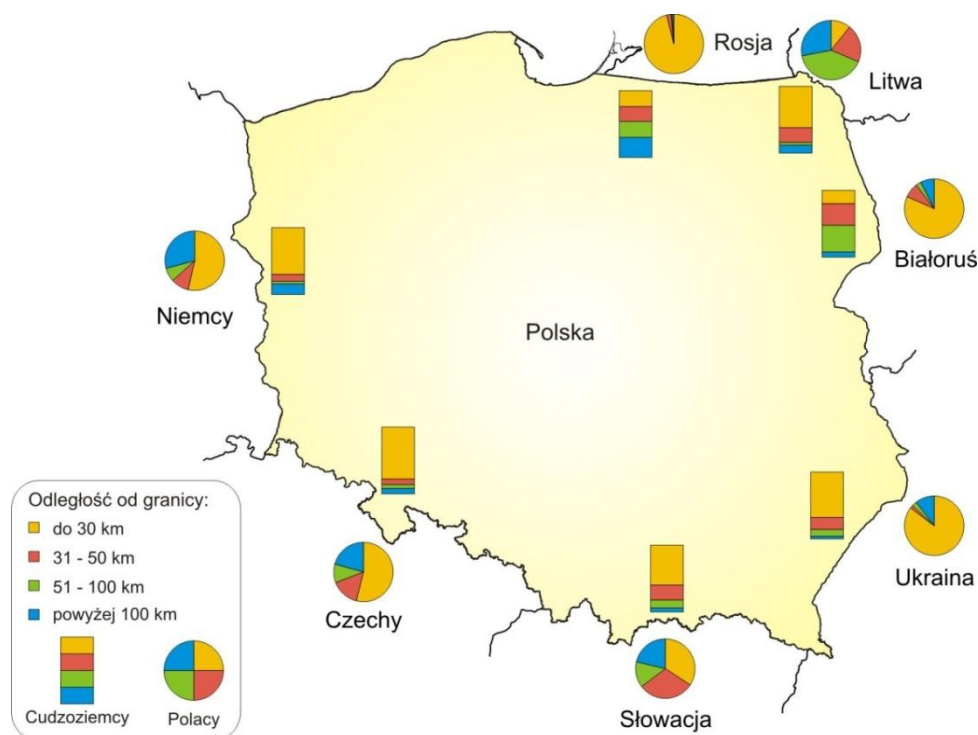
Zasięg oddziaływania granicy określony na podstawie wyników badań, przy uwzględnieniu odległości od granicy miejsca zamieszkania oraz miejsca dokonania zakupów osób przekraczających granicę, przedstawiono na mapach 1 i 2.

Mapa 1. Zasięg oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca zamieszkania cudzoziemców i Polaków przekraczających granicę Polski w I kwartale 2014 r.

Zdecydowana większość cudzoziemców i Polaków objętych badaniem mieszkała w pasie do 50 km od granicy: w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – 68,1% cudzoziemców oraz 59,1% Polaków, wewnętrznej granicy UE – odpowiednio 61,6% i 67,1%.

Mapa 2. Zasięg oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca dokonania zakupów przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w I kwartale 2014 r.

Najwięcej cudzoziemców objętych badaniem dokonywało zakupów w pasie do 50 km od granicy, w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – 71,0% przekraczających, natomiast wewnętrznej granicy UE – 80,8%. W przypadku Polaków różnicowanie pomiędzy granicą zewnętrzną i wewnętrzną UE było bardziej widoczne – odpowiednio 93,6% i 64,7%.

Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy wynika, że występuje zróżnicowanie badanych zjawisk na poszczególnych rodzajach i odcinkach granicy. Zdecydowana większość badanych osób wyjeżdżała za granicę i powracała w ciągu jednego dnia (z wyjątkiem granicy powietrznej i morskiej). Około 3/5 przyjazdów cudzoziemców do Polski związanych było z dokonaniem zakupów. Natomiast wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski dotyczyły w dużej mierze wypoczynku, rekreacji, wakacji (ponad 1/3), następnie zakupów (ok. 27%, ale na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – ok. 89%), spraw zawodowych (prawie 22%) i odwiedzin krewnych lub znajomych (ponad 12%). Znalazło to odzwierciedlenie w strukturze wydatków. U cudzoziemców przeważały wydatki poniesione w Polsce na zakup towarów (ok. 78%),

a ok. 22% stanowiły wydatki na usługi. Wśród mieszkańców Polski wydatki poniesione za granicą na towary stanowiły natomiast ok. 45%, a na usługi ok. 55%.

Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców były o ok. 68% wyższe niż Polaków za granicą. Spośród ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce zdecydowana większość (ok. 82%) przypadała na mieszkańców krajów sąsiadujących z RP. Z tego najwięcej na zakupy w Polsce wydali mieszkańcy Niemiec (41,0% ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce) oraz Ukrainy (16,9%) i Białorusi (8,7%).⁶ W przypadku mieszkańców Polski ponad połowa (ok. 53%) wydatków poniesionych za granicą przypadała na kraje sąsiadujące z Polską, z tego najwięcej na Niemcy (31,7% ogółu wydatków Polaków za granicą) oraz Czechy (9,5%) i Słowację (6,7%).⁷

Wartość wydatków na zakup towarów przez cudzoziemców w Polsce oraz (w nieco mniejszym stopniu) Polaków za granicą była znacząca w porównaniu z obrotami handlu zagranicznego Polski z krajami sąsiednimi. Relacje te cechowały się jednakże dużym zróżnicowaniem, z uwagi na – z jednej strony – wysokość samych wydatków, a z drugiej – na wielkość eksportu bądź importu. Najwyższe relacje dotyczyły wydatków cudzoziemców deklarujących jako kraj stałego zamieszkania Białoruś i Ukrainę w porównaniu z eksportem towarów z Polski do tych krajów (tabl. 10).

Tabl. 10. Porównanie wydatków na zakup towarów poniesionych przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i mieszkańców Polski za granicą z danymi o wymianie towarowej prezentowanymi przez statystykę handlu zagranicznego dla Polski za I kwartał 2014 r.

Kraj	Wydatki na towary poniesione przez:		Obroty handlu zagranicznego Polski ^a	
	cudzoziemców według kraju stałego zamieszkania	mieszkańców Polski według kraju pobytu	eksport towarów według kraju przeznaczenia	import towarów według kraju wysyłki
w mln zł				
Rosja	348,5	107,9	7 200,4	20 147,6
Białoruś.....	630,4	26,9	1 748,3	776,2
Ukraina	1 205,0	40,9	3 025,5	1 911,9
Litwa.....	175,6	27,4	2 208,6	1 021,4
Słowacja.....	224,2	96,7	4 088,2	4 492,9
Czechy	277,7	216,5	10 118,9	6 467,8
Niemcy.....	2 492,0	948,8	43 408,0	43 075,2

^a Wyniki wstępne.

Wyniki prowadzonych badań zarówno wśród cudzoziemców (nierezydentów) jak i mieszkańców Polski pokazały, że największa intensywność zjawisk związanych z ruchem na granicy lądowej Polski (który obejmował ok. 92% ogółu ruchu granicznego) występowała na obszarach położonych w pasie do 50 km wzdłuż granicy. Świadczy o tym między innymi wysoki odsetek osób przekraczających granicę, które ponosiły wydatki w tym pasie, jak również fakt, że mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych na tym obszarze stanowili zdecydowaną większość wśród przekraczających granicę. Charakterystyczne też jest, że

⁶ Następnie Rosji (5,9%), Czech (4,0%), Słowacji (3,2%) i Litwy (2,6%).

⁷ Następnie na Rosję (2,5%), Litwę (1,3%), Ukrainę (1,1%) i Białoruś (0,6%).

w przypadku wewnętrznej granicy UE na terenie Polski intensywność tych zjawisk na obszarze oddalonym powyżej 100 km od granicy była wyższa niż w przypadku granicy zewnętrznej, co związane jest m.in. z celami podróży zagranicznych. Dla obszarów położonych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski ważnym elementem ułatwiającym przekraczanie granicy było wprowadzenie małego ruchu granicznego.

Uwagi metodyczne

Prezentowaną informację opracowano na podstawie wyników badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Metodologia badań została przygotowana przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki. Badania prowadzone od 2014 r. wspólnie przez te instytucje są wynikiem integracji kilku badań (w tym „Badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski”). Dostarczają informacji na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki, rachunków narodowych i bilansu płatniczego oraz obszarów transgranicznych.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej prowadzone jest w otoczeniu wybranych przejść granicznych (w tym portów lotniczych i morskich), w dniach wylosowanych w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz. Badaniem ruchu granicznego objęte są osoby i pojazdy przekraczające granicę Polski z krajami Unii Europejskiej na wybranych drogowych przejściach granicznych. Zliczane są pojazdy (z uwzględnieniem kraju rejestracji) oraz osoby przekraczające granicę w kierunku z Polski i do Polski. Dane o ruchu granicznym na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski pochodzą z Komendy Głównej Straży Granicznej. Do szacowania ruchu granicznego wykorzystywane są także wtórnie wyniki innych badań statystyki publicznej (np. „Baza noclegowa turystyki i jej wykorzystanie”, „Transport morski i przybrzeżny”). Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) obejmuje wyjeżdżających z Polski przez wewnętrzną i zewnętrzną granicę UE na terenie Polski. Badaniu nie podlegają osoby przebywające w Polsce powyżej 1 roku (z wyjątkiem studentów oraz osób podróżujących w celach zdrowotnych).

Badanie uczestnictwa Polaków (rezydentów) w podróżach prowadzone jest w gospodarstwach domowych, w cyklu kwartalnym (w miesiącu następnym po kwartale), metodą wywiadu bezpośredniego.

Dane o ruchu granicznym dotyczą liczby przekroczeń granicy – osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

Opracowanie:

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej

Tel. 17 853 52 10